

Ime projekta	Ohranjanje biodiverzitete – Izziv za prihodnost Slovenije
Podatki o nevladni organizaciji (ime, naslov, telefon/faks, e-mail, naslov spletne strani)	OKOLJSKO RAZISKOVALNI ZAVOD Spodnje Preloge 55 3210 Slovenske Konjice Telefon: (03) 752 07 90, Faks: (03) 752 07 91 e-mail: orz@siol.com spletna stran: http://www.orz.si
Odgovorna oseba, nosilec projekta, sodelavci, predavatelji, avtorji... (Pri vsaki osebi navedite: - ali je redno zaposlena v NVO - v NVO dela prostovoljno - je zunanji sodelavec pri projektu)	Odgovorna oseba: Franc Zver (redno zaposlen) Nosilec projekta: dr. Marinka Vovk (redno zaposlena) Vodja projekta: Janja Klinčar (redno zaposlena) Sodelavec: Karel Lipič (zunanji sodelavec na projektu) Sodelavec: dr. Andrej Holobar (zunanji sodelavec na projektu) Sodelavka: Karolina Črešnar (zunanja sodelavka na projektu) Avtor spletne strani: Boban Pijanmanov (podjemna pogodba) Predavateljica: Lucija Senčar
Čas izvedbe	Od 1. januarja 2008 do 31. oktobra 2008
Opis projekta [A.Vrsta aktivnosti (<i>okrogla miza, javna tribuna, seminar, natečaj, zloženka...</i>) B. Ciljne javnosti (<i>splošna javnost, kmetje, osnovnošolci...</i>) C. Način obveščanja ciljnih javnosti (<i>plakati, vabila...</i>) D. Obseg (<i>število ur, število</i>)	Novinarska konferenca »Predstavitev projekta »Biotska raznovrstnost« Novinarji Vabilo posredovano medijem po elektronski pošti 5 predstavnikov medijev Projekt predstavila: dr. Marinka Vovk (ORZ) in Karel Lipič (ZEG) Ekspirimenti na temo »Zakaj je solata zelena?« Delavnica za osnovnošolske otroke Otroci so o delavnici bili obveščeni preko učiteljev Trajanje: 1 ura izvedba (+ priprave) 129 učencev, 9 pedagoških delavcev Izvedba: dr. Marinka Vovk, Janja Klinčar Predstava »Hruška debeluška« Predstava za osnovnošolske otroke Obveščeni so bili preko učiteljev Trajanje: 2 uri izvedba (+ priprave) 84 učencev, 6 pedagoških delavcev

*udeležencev,
predavatelji, število
strani, naklada...)*
E. Sodelovanje in
vloga drugih NVO
pri projektu]

Izvedba: Janja Klinčar in dr. Marinka Vovk

Praktična delavnica »Podnebne spremembe in biotska raznovrstnost«

Delavnica za otroke v vrtcu

O delavnici so bili obveščeni otroci in njihovi starši preko vzgojiteljice

Trajanje: 1 ura izvedba (+ priprave)

24 otrok, 1 vzgojiteljica, 1 pomočnica

Izvajali: Janja Klinčar, dr. Marinka Vovk

Demonstracijska delavnica »Proučevanje starih sort žit in njihova prilagojenost na podnebne spremembe«

Delavnica za članice društva kmetič Zarja Slovenske Konjice, kmetovalce in ostalo zainteresirano javnost

Pisno vabilo in vabilo na spletni strani ORZ

Udeleženi 36 članic društva kmetič Zarja in kmetovalcev

Trajanje: 3 ure

Predavatelji: Karel Lipič, dr. Marinka Vovk in Janja Klinčar, Karolina Črešnar

Sestanek in strokovna razprava »Manj hrane med odpadki«

Za vodje šolske prehrane in koordinatorje osnovnošolskih okoljskih aktivnosti

Pisno vabilo poslano na 31 naslovov osnovnih šol in vrtcev ter na naslov komunalnega podjetja OKP Rogaška Slatina

Predavatelji: Lucija Senčar, Karel Lipič, dr. Marinka Vovk, Janja Klinčar

Prisotnih: 12 predstavnic vrtcev in šol, predstavnik podjetja OKP

Trajanje: 2,5 ur

<p>Vsebina projekta</p> <p>(Gre za ključni vsebinski del poročila, zato temeljito razčlenite:</p> <p>A. Vsebine, ki ste jih obravnavali</p> <p>B. Probleme, ki so bili posebej izpostavljeni</p> <p>C. Rešitve problemov, ki so bile v okviru projekta predlagane)</p>	<p>Tekom izvajanja projekta »Ohranjanje biodiverzitete - izziv za prihodnost Slovenije« smo največ pozornosti namenjali ozaveščanju širše javnosti, ki sodeluje v procesu ohranjanja in rabe biotske raznovrstnosti o pomenu avtohtonih rastlinskih vrst za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kar posledično prispeva k ohranjanju naravne in kulturne dediščine Slovenije ter prilagajanju podnebnim razmeram.</p> <p>A. Obravnavane vsebine</p> <p>V ospredje smo postavili problem zmanjševanja biotske raznovrstnosti, ki izhaja iz človekovega dojetanja narave in odnosa do nje ter obstoječih vedenjskih vzorcev. Ohranjanje biotske raznovrstnosti je možno le, če se ljudje zavedajo vzrokov njenega ogrožanja in spremenijo del svojih navad in vedenjskih vzorcev. Spremenili pa jih bodo le, če bodo motivirani in če bodo primerno informirani, ozaveščeni in izobraženi. Za spreminjanje vzorcev vedenja morajo ljudje vedeti, kje in kaj morajo oziroma lahko počnejo drugače. Cilj ozaveščanja tekom projekta je bil, da naravovarstvena sporočila pridejo v zavest posameznikov in da ti ravnajo v skladu z njimi. Izobraževanje je ključnega pomena za doseganje in promocijo trajnostnega razvoja ter krepitev človeških virov na tem področju. Zato so bile dejavnosti za učinkovitejše uresničevanje ciljev projekta usmerjene v ozaveščanje širše javnosti, izobraževanje in usposabljanje skupin, ki nenehno aktivno sodelujejo v procesu ohranjanja in rabe biotske raznovrstnosti.</p> <p>Osveščena javnost ima bistveni pomen pri postopnem spreminjanju potrošniških in prehranjevalnih navad, ki so za Slovenijo izrednega pomena zaradi zmanjšanja onesnaženja okolja in ohranjanja biotske raznovrstnosti. V želji po čim večjem pridelku in vzreji čim večjega števila živali ter želji po čim večjem zaslužku sonaravni načini kmetovanja ne zadostujejo več. Problem predstavljajo številne bolezni in škodljivci ter nesprejemljive klimatske spremembe, ki škodujejo neodpornim rastlinam in živalim. Za preprečitev izpada pridelka se uporabljajo vse bolj drastični posegi v okolje, kot je npr. pretirana uporaba pesticidov. Rezultat tega so ogrožene številne rastlinske in živalske vrste ter naravni procesi, kot je npr. oprашitev z žuželkami in regeneracija zemlje z mikrobi. Poleg tega se zaradi neustrezne kmetijske politike zmanjšuje število vrst rastlin in živali, ki jih ljudje v predelani ali nepredelani obliki uvrščamo v vsakodnevno prehrano. Tako je kar 90 % vse populacije odvisno od samo 14 vrst živali in več kot polovico vseh energijskih potreb krijemo le iz štirih vrst kmetijskih pridelkov.</p> <p>S projektom »Ohranjanje biodiverzitete - izziv za prihodnost Slovenije« smo seznanjali različne ciljne skupine (otroke, šolsko mladino, študente, vodje šolske prehrane v šolah in vrtcih, starše šolajoče se mladine, kmetovalce in splošno javnost) s politikami in cilji, ki se nanašajo na biotsko raznovrstnost in niso omejene zgolj na projekt Natura 2000 in novimi možnosti ekološkega kmetijstva in razvoja turističnega podjetništva, ki ima pozitivni vpliv na izboljšanje kakovosti okolja, ohranjanje biotske raznovrstnosti, prilagajanje podnebnim spremembam in izboljšanje obstoječih prehranjevalnih navad zlasti mladih.</p> <p>Z otroki v vrtcu in osnovnih šolah smo obravnavali problematiko nepoznavanja zaščitene in ogrožene živalskih ter rastlinskih vrst v Sloveniji in vpliv globalnega segrevanja na biotsko raznovrstnost. Posebno pozornost smo posvetili predvsem majhnim dejanjem, s katerimi lahko vsak posameznik prispeva k odgovornejšemu ravnanju za varovanje okolja in biotske raznovrstnosti.</p> <p>Ciljni skupini kmetovalci in splošna javnost smo predstavili možnosti trajnostnega kmetovanja in razvoja turističnega podjetništva s praktičnimi primeri sort, ki so bodisi avtohtone, domače ali tradicionalne ter bi jih bilo potrebno več sejati oz. saditi za ohranjanje biotske raznovrstnosti, saj ne potrebujejo intenzivnega pridelovanja s posledičnimi negativnimi učinki na ekosistem. Obravnavali smo tudi vpliv gojenja monokultur in vse večjo uporabo sredstev za zatiranje bolezni in</p>
---	--

škodljivcev, umetnih gnojil, iztrebljanje redkih avtohtonih rastlinskih vrst in invazivnosti tujih vrst na biotsko raznovrstnost Slovenije. Nekatere habitate je namreč možno ohraniti le, če še naprej potekajo ustrezne kmetijske dejavnosti. Kjer je kmetijska raba ključni trajnostni element ekosistemov, lahko njeno opuščanje pelje v nepovratno degradacijo različnih habitatov. S povečano ozaveščenostjo med kmeti/ pridelovalci in splošno javnostjo/uporabniki je potrebno prakso »zelenih tehnologij« čim prej implementirati in prikazati njene neposredne učinke. Ohranjanje podeželja, njegove obdelanosti in posredno tudi poseljenosti so temeljni cilji slovenske in evropske kmetijske strukturne politike, zato je nujno te cilje v praktičnih možnostih predstaviti ciljni javnosti, ki te cilje lahko uresniči.

Z vodjami šolske prehrane in koordinatorji okoljskih aktivnosti smo iskali možnosti za večje vključevanje lokalno pridelane hrane na šolski jedilnik in možnosti za zmanjševanje količin zavržene hrane med odpadke, kar ima lahko posledično pozitiven vpliv na krepitev kmetijstva in podeželskega podjetništva, obdelanost primernih površin na naravi prijazen način in s tem na ohranjanje biotske raznovrstnosti.

B. Posebej izpostavljeni problemi:

Posebej izpostavljen je bil problem vse večje globalne odvisnosti Slovenije od hrane in energije. Da bi Slovenija sledila načelom trajnostnega razvoja, mora vplivati na izboljšanje kakovosti življenja v lokalnem okolju z zagotavljanjem večje lokalne samooskrbe in razvojem lokalnega podjetništva. Tako bomo ustvarili dolgoročne in zajamčene trge, zlasti med proizvajalci svežih in hitro pokvarljivih pridelkov (npr. mleka, sadja in zelenjave), izdelati trajnostne načrte za dobavo obrokov v javnem sektorju, npr. vrtcem, šolam, bolnišnicam, domovom za starejše ipd., zato je nujna večja osveščenost ponudnikov/pridelovalcev in uporabnikov. Cilj podeželskih razvojnih ukrepov na območju subregij Dravinjska dolina, Obsotelje in Kozjansko naj bi bil, ustvariti trajnostne trge, s katerimi bi se okrepili lokalna dobava in razpoložljivost izdelkov, ki so temelj zdrave prehrane in imajo hkrati pomemben vpliv na ohranjanje biotske raznovrstnosti. Razvoj turističnega podjetništva bi lahko spodbujali s pobudami za ustvarjanje novih trgov, kot so možnosti za dobavo sadja in zelenjave na dom in delovanjem lokalne kmečke živilske tržnice.

C. Predlagane rešitve problemov

- več pozornosti namenjati osveščanju ciljnih javnosti, da se bo v prihodnje povečal delež trajnostnega kmetijstva v odnosu na intenzivno kmetijstvo, kar ima pozitiven učinek na blaženje podnebnih sprememb - zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, za zdravje – npr. pitne vode in ohranjanje biodiverzitete;
- večji poudarek izobraževanju in ozaveščanju različnih deležnikov oz. najširše javnosti o politikah Slovenije v povezavi z EU, ki se nanašajo na nove tržne priložnosti na področju trajnostnega kmetijstva in turističnega podjetništva in prinašajo pozitiven učinek na kmetijstvo in socialno – ekonomski položaj kmeta;
- s povečanim osveščanjem uporabnikov in pridelovalcev vzpostaviti večjo ekonomsko varnost podeželja, kar bo imelo pozitiven učinek na poseljenost podeželja, vzdrževanje obdelanosti pridelovalnih površin, kulturno krajino in ohranjanje biodiverzitete;
- opozarjanje na preudarno sajenje tujih vrst in sort, ki ima lahko za posledico krčenje prostora in izpodrivanje tradicionalnih ter avtohtonih rastlinskih vrst;
- ohranjati tradicionalne, domače in avtohtone rastlinske vrste za ohranjanje pestre biotske raznovrstnosti in na videz krajine ter večjo pestrost prehrane;
- raziskovanje in promocija manjše porabe škropiv in umetnih gnojil v direktni

	<p>povezavi s podnebnimi spremembami in biotsko raznovrstnostjo.</p> <p>Zaključki: Zahteve po ohranitvi biotske raznovrstnosti z ohranitvijo ekosistemov in naravnih habitatov in-situ ter vzdrževanju in kreptitvi populacij, ki so sposobne nadaljevati razvoj vrst v svojem naravnem okolju prihajajo vse bolj v ospredje. Ohranitev ekosistemov se izvaja zlasti skozi sonaravno ali trajnostno gospodarjenje, ki vključuje ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov, habitatov vrst, vrst in populacij ter genske pestrosti. V projektu »Ohranjanje biodiverzitete - izziv za prihodnost Slovenije« smo prikazali odnos med ohranjanjem biodiverzitete in izzivi, ki jih v Sloveniji na področju trajnostnega kmetijstva in razvoja turističnega podeželskega podjetništva še nismo dovolj izkoristili, nasprotno pa smo priče propadanja kmetij in premajhne ponudbe lokalne ponudbe svežega sadja in zelenjave.</p> <p>S programi je potrebno doseči spodbujanje razvoja blagovnih znamk kmetijskih izdelkov, ki izvirajo iz domorodnih rastlinskih sort, ter organiziranja prodaje teh proizvodov, kar bi zagotavljalo razvoj podeželja in turističnega podjetništva.</p> <p>S projektom smo dosegli tudi pozitivne učinke na prepoznavanje možnosti trajnostno naravnanih lokalnih oskrbnih verig za zelenjavo in sadje s povečanim uživanjem lokalno pridelane zelenjave in sadja, kar ima pozitiven učinek za ohranjanje biotske raznovrstnosti ob hkratni spremembi prehranjevalnih navad, ki so zlasti med mladimi zelo slabe. Učinek projekta bo imel dolgoročne sinergijske učinke na socialnem, ekonomskem in ekološkem področju.</p> <p>Zaradi zelo kratkega obdobja trajanja projekta in občutno premalo finančnih sredstev smo se na obravnavano tematiko povezali z Razvojno agencijo Kozjansko, Razvojno agencijo Sotla in 7 občinami na našem območju (Šentjur, Dobje, Dobrna, Oplotnica, Vitanje, Zreče in Slovenske Konjice) s katerimi bomo preko nadaljnjih projektov nadaljevali z uresničevanjem zastavljenih ciljev, ki izhajajo iz osnovne ideje projekta.</p>
Celotna vrednost projekta	6.649 EUR
Odobrena sredstva Urada za komuniciranje	1.500 EUR
<p>Gradivo, ki je nastalo v okviru projekta</p> <p>(A. Podatki o gradivu, ki je nastalo (tiskano, elektronsko, avdiovizualno...)). Prosimo, da nam tiskana gradiva posredujete tudi v elektronski obliki.</p> <p>B. Komu je bilo</p>	<p>Na spletno stran Okoljsko raziskovalnega zavoda (http://www.orz.si) smo dodali rubriko Ohranjanje biotske raznovrstnosti. Predstavili smo projekt in dodali vso gradivo, ki je tekom projekta nastalo.</p> <p>Zaradi omejenosti finančnih sredstev, ki so bila za projekt namenjena, nismo tiskali nobenih gradiv. Za potrebe delavnic smo gradivo kar sami skopirali in dali v mape.</p> <p>Za potrebe sestanka in razprave »Manj hrane med odpadki« smo pripravili gradivo, ki smo ga razdelili na dogodku samem. Pripravili smo tudi vprašalnik, ki smo ga prisotnim posredovali v elektronski obliki.</p> <p>O našem projektu smo pripravili prispevek za objavo v Biltenu e-Natura.</p> <p>Prav tako smo pripravili gradivo za predstavitev projekta na spletni strani http://www.natura2000.gov.si. Direktn dostop do predstavitve našega projekta:</p>

<p>gradivo namenjeno, komu ste ga razdelili in za koga bi bilo gradivo morebiti še zanimivo</p> <p>C. Ali je gradivo dostopno tudi drugim zainteresiranim in kje ga je možno naročiti)</p>	<p>http://www.natura2000.gov.si/index.php?id=89&tx_ttnews%5btt_news%5d=186&tx_ttnews%5bbackPid%5d=4&cHash=2521cd445c Vso gradivo je na tej spletni strani še vedno dostopno. Prispevek o eksperimentalni delavnici Zakaj je solata zelena je bil objavljen v Biltenu e Natura 2000, št. 84 / april 2008.</p> <p>Prispevek »Z igro do znanja za prihodnost«, ki se navezuje na izvedbo delavnice z naslovom Podnebne spremembe in biotska raznovrstnost, ki je potekala v vrtcu Rogaška Slatina je bil objavljen v Rogaških novicah in v strokovni reviji Vzgojiteljica.</p> <p>Vso gradivo je dostopno zainteresiranim na spletni strani Okoljsko raziskovalnega zavoda (www.orz.si).</p>
<p>Mediji</p> <p>(A. Katere medije ste obveščali o projektu in kako</p> <p>B. Kateri mediji so poročali o projektu)</p>	<p>Bilten eNatura (http://www.natura2000.gov.si)</p> <p>Radio Slovenija 1</p> <p>Radio Štajerski val</p> <p>Rogaške novice</p> <p>Radio Celje</p> <p>Radio City</p>
<p>Ocena uspešnosti projekta</p> <p>A. Kako projekt ocenjuje nosilec oz. odgovorna oseba glede na vsebino, zastavljene cilje, doseganje ciljnih javnosti, odziv udeležencev...</p> <p>B. Kako so projekt ocenili udeleženci</p> <p>C. Kako so projekt ocenili mediji</p> <p>D. Ali nameravate nadaljevati s projektom, ga nadgrajevati</p>	<p>A. Ocena nosilca projekta</p> <p>S projektom »Ohranjanje biodiverzitete - izziv za prihodnost Slovenije« smo izpolnili osnovni namen projekta t.j. povečali osveščenost prebivalcev o pomenu ohranjanja biotske raznovrstnosti nasploh in z vidika prilagajanja podnebnim spremembam. S poučnimi delavnicami smo pri osnovnošolski mladini in otrocih v vrtcu spodbudili zavedanje o njihovem vplivu na okolje in biotsko raznovrstnost ter skušali njihove vzorce obnašanja speljati v smer ohranjanja narave. Zelo pomembna ciljna skupina za ohranjanje biotske raznovrstnosti so kmetovalci in lastniki zemljišč s katerimi smo imeli eno delavnico.</p> <p>Zavedamo se pomena ohranjanja biotske raznovrstnosti, ki jo lahko ohranimo tudi z spodbujanjem lokalne samooskrbe in podjetništva na podeželju, ki poleg razvoja podeželja, obdelanosti površin, boljšemu ekonomskemu in socialnemu položaju na podeželju, prispeva tudi k zmanjšanju toplogrednih plinov zaradi manjšega transporta in okolju prijaznejši tehnologiji, zato z aktivnostmi že nadaljujemo v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj v sodelovanju z več partnerji.</p> <p>Rezultati projekta:</p> <p>Tekom projekta smo izvedli 5 delavnic na katerih je sodelovalo preko 300 udeležencev. O samem projektu pa je bilo preko spletne strani www.orz.si in preko medijev obveščenih še večje število ljudi.</p> <p>Na spletni strani www.orz.si smo oblikovali rubriko Ohranjanje biotske raznovrstnosti, kjer smo predstavili osnovne podatke o projektu in različne prispevke. Aktivnost Manj hrane med odpadki je predstavljena v svoji rubriki.</p> <p>Okoljsko raziskovalni zavod je vedno izkoristil možnost, da je ob nastopih v medijih omenil tudi projekt »Ohranjanje biodiverzitete - izziv za prihodnost</p>

	<p>Slovenije«.</p> <p>B. Ocena udeležencev Z izvedbo aktivnosti smo naleteli na zelo pozitiven odziv ciljnih skupin, kar se je še posebej odražalo v vrtcih in osnovnih šolah, ki želijo, da na podoben način sodelujemo tudi v prihodnosti.</p> <p>C. Ocena medijev Glede na to, da so nas različni mediji večkrat kontaktirali, obiskali našo spletno stran, nas poklicali za izjave v zvezi s projektom ter tako izkazali svoje zanimanje za tovrstne vsebine, menimo, da je projekt z njihove strani ocenjen pozitivno.</p> <p>D. Nadaljevanje in nadgrajevanje projekta Tekom izvajanja projekta smo dobili občutek, da tovrstnih aktivnosti močno primanjkuje. Ciljne skupine so izrazile željo po sodelovanju tudi v prihodnosti. S sodelavci na projektu smo iz osnovne ideje razvili številne dodatne ideje, ki začeti projekt nadgrajujejo. Nekatero vsebino, ki ta projekt nadgrajujejo že izvajamo v sodelovanju z Razvojno agencijo Kozjansko in 7 občinami v naši okolici.</p>
<p>Sodelovanje z Uradom za komuniciranje (UKOM)</p> <p>A. Ali ste UKOM zaprosili za pomoč pri izvedbi projekta</p> <p>B. Ali vam je UKOM pomagal: - pri iskanju sogovornikov, - pri obveščanju medijev -z informativnimi, promocijskimi gradivi</p> <p>C. Imate kakšen predlog, pripombo glede sodelovanja z UKOM</p>	<p>A. Ne. UKOM nismo prosili za pomoč pri izvedbi projekta, ker smo si projektne cilje in aktivnosti planirali tako, da smo jih lahko izvedli s pomočjo partnerjev v projektu.</p> <p>B. Za tovrstno pomoč se nismo obračali na UKOM.</p> <p>C. Predlog Naš predlog se nanaša le na razdeljevanje sredstev za izvajanje projektov. Po našem mnenju bi bilo bolje, da bi denar namenili le najbolj ocenjenim projektom do porabe vseh sredstev, ki jih imate na razpolago. Na ta način bi omogočili, da se načrtovani projekti v celoti in še bolj kakovostno izvedejo.</p>